

DECIZIE

27 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Visternicean
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Șurîghin Andrei și Mafei Nina,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Mafei Nina,
coreclamant Șurîghin Andrei împotriva Ministerului Justiției al RM, Ministerului
Finanțelor al RM și Judecătoriei Cahul cu privire la constatarea încălcării dreptului
la judecarea cauzei în termen rezonabil,

împotriva încheierii din 02 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-
a dat curs cererii de apel depusă de Șurîghin Andrei împotriva hotărârii din 19
ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

a c o n s t a t a t :

La 13 iulie 2017, Mafei Nina s-a adresat la instanța de judecată cu cerere de
chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, Ministerului Finanțelor
al RM și Judecătoriei Cahul, solicitând constatarea încălcării dreptului la judecarea
cauzei în termen rezonabil.

Prin hotărârea din 19 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,
cererea de chemare în judecată depusă de Mafei Nina, coreclamant Șurîghin Andrei
împotriva Ministerului Justiției al RM, Ministerului Finanțelor al RM și Judecătoriei
Cahul cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen
rezonabil, a fost respinsă.

La 24 ianuarie 2018, Șurîghin Andrei a declarat apel împotriva hotărârii primei
instanțe, fără a indica motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază apelul.

Prin încheierea din 02 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs
cererii de apel depusă de Șurîghin Andrei împotriva hotărârii din 19 ianuarie 2018 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, oferindu-i-se apelantului, un termen
rezonabil de 15 zile, din data recepționării prezentei încheieri, pentru depunerea,
prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău, a cererii de apel motivate și
tradusă în limba de stat. I s-a explicat apelantului că în caz dacă nu va lichida
neajunsurile menționate în termen, cererea de apel nu va fi considerată depusă și
împreună cu actele anexate va fi restituită.

La 03 mai 2018, Șurîghin Andrei și Maftai Nina au contestat cu recurs încheierea din 02 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și remiterea cauzei pentru examinarea cererii de apel în instanța de apel.

În motivarea recursului au indicat că acțiunile instanței de apel sunt ilegale, deoarece apelantul Șurîghin Andrei nu posedă limba de stat și nu are posibilitate materială pentru a achita serviciile unui translator întru îndeplinirea indicației instanței cu privire la depunerea cererii de apel motivate în limba de stat. În așa mod, recurenții consideră că prin încheierea contestată, Curtea de Apel Chișinău le limitează dreptul de acces la justiție. Mai mult, apelantul până în prezent nu a recepționat hotărârea motivată tradusă în limba rusă, deși a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani o cerere în acest sens. Respectiv, este în imposibilitate de a-și formula motivele dezacordului cu aceasta.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Șurîghin Andrei și Maftai Nina este întemeiat și necesită a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea contestată cu recurs a fost pronunțată de Curtea de Apel Chișinău la 02 martie 2018, fiind expediată spre cunoștință participanților la proces la 12 martie 2018 (f.d. 131), însă la materialele cauzei nu există înscrisuri care să confirme momentul recepționării încheierii de către părți. Astfel, ținând cont de faptul că cererea de recurs a fost depusă la oficiul poștal la 26 aprilie 2018, iar recurenții susțin că încheierea contestată au recepționat-o la 11 aprilie 2018, Colegiul consideră că aceasta a fost declarată în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În speță, se constată că, prin încheierea din 02 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Șurîghin Andrei împotriva hotărârii din 19 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, oferindu-i-se apelantului, un termen rezonabil de 15 zile, din data recepționării prezentei încheieri, pentru depunerea, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău, a cererii de apel motivate și tradusă în limba de stat. I s-a explicat apelantului că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate în termen, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

În conformitate cu art. 24 din Codul de procedură civilă, judecarea pricinilor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească. Persoanele interesate în soluționarea pricinii care nu posedă sau nu vorbesc limba moldovenească sunt în drept să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret. Prin încheiere a instanței, procesul se poate desfășura și într-o limbă acceptabilă pentru majoritatea participanților la proces. În cazul în care procesul se desfășoară în o altă limbă, instanța emite hotărârea în mod obligatoriu și în limba moldovenească. Actele de dispoziție ale instanței judecătorești se înmânează participanților la proces, fiind perfectate în limba în care se desfășoară procesul ori, la solicitare, în limba de stat.

După cum atestă materialele cauzei, apelantul Șurîghin Andrei este vorbitor de limbă rusă, la pronunțarea dispozitivului hotărârii nu a fost prezent, hotărârea a fost întocmită în limba de stat, fără a se asigura traducerea acesteia în limba vorbită de apelant. Prin cererea de apel nemotivată depusă la 24 ianuarie 2018, Șurîghin Andrei și-a rezervat dreptul de a depune apelul motivat după recepționarea hotărârii motivate traduse în limba rusă (f.d. 119).

Analiza situației de fapt și de drept atestă faptul că actul de discreție al instanței de apel privind stabilirea termenului pentru înlăturarea neajunsurilor din cererea de apel, și anume prezentarea apelului motivat în limba de stat, este unul abuziv și neîntemeiat, și care urmează a fi casat cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel. În această ordine de idei, este de menționat faptul că instanța de apel nu s-a expus asupra cerinței apelantului de a lua cunoștință de hotărârea motivată tradusă în limba rusă, expusă în apelul nemotivat, și nu i-a dat o apreciere juridică. Astfel, instanța de recurs constată, că depunerea apelului motivat este condiționat de asigurarea traducerii de către instanța de fond a hotărârii motivate în limba rusă.

În circumstanțele constatate, Colegiul ajunge la concluzia, că apelantului i-au fost lezate drepturile procedurale prevăzute de art. 56 din Codul de procedură civilă, fiind lipsit de posibilitatea de a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Colegiul reiterează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982).

În cazul Airey vs. Irlanda Curtea a arătat că dreptul fiecărei persoane de a avea acces la justiție se completează cu obligația statului de a facilita accesul. Statul este ținut să asigure oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt pentru a accede la instanță. Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică. Imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Este de menționat că, potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, în conformitate cu principiile generale unanim recunoscute și normele dreptului internațional, instanța de judecată la fixarea termenului limită de înlăturare a neajunsurilor, precum și a celui de prezentare a părților în ședința de judecată urmează să țină cont de proporționalitatea raporturilor juridice legate de disponibilitatea părților și rolul judecătorului în procesul civil. Importanța acestui fapt este determinată de echilibrul care trebuie menținut între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

Colegiul nu poate reține concluzia instanței de apel cu referire la faptul că apelul motivat urmează a fi depus în limba de stat prin prisma prevederilor art. 364 alin. (3) din Codul de procedură civilă, or, această normă prevede că înscrisurile alăturate, redactate într-o limbă străină, se depun în traducere, certificată în modul stabilit de lege, iar cererea de apel nu constituie un înscris alăturat în sensul normei citate.

Mai mult, potrivit art. 12 alin. (1) din Legea nr. 382 din 19 iulie 2011 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al

organizațiilor lor, persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de a se adresa în instituțiile publice oral și în scris, în limba moldovenească sau rusă, și de a primi răspuns în limba în care au formulat adresarea.

În circumstanțele enunțate și având în vedere faptul că s-au constatat într-o manieră certă omisiuni judiciare care nu pot fi corectate în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral încheierea din 02 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

Luând în considerație cele expuse și în temeiul art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Șurîghin Andrei și Maftei Nina.

Se casează încheierea din 02 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Maftei Nina, coreclamant Șurîghin Andrei împotriva Ministerului Justiției al RM, Ministerului Finanțelor al RM și Judecătoriei Cahul cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Dumitru Visternicean,

Victor Burduh